

Business Check Kvæg 2012

Grovfoderproduktion

I opgørelsen af grovfoderet indgår kun areal og omkostninger vedrørende grovfoderproduktionen. Eventuelle arealer med korn og andre salgsafgrøder er holdt ude af opgørelsen for grovfoder, men fremgår af særskilt tabel for konventionelle salgsafgrøder på malkekvægsbedrifter.

Resultaterne er i det følgende opdelt efter jordbundforhold i:

- Arealer med lerjord, mindst 50 % af arealet udgøres af JB 5-6 og 7-9 (LE)
- Arealer primært med sandjord (JB 1-4) med vanding, hvor mindst 25 % af arealet skal kunne vandes (VS)
- Arealer primært med sandjord (JB 1-4) uden vanding (US)
- Økologisk grovfoderproduktion med sandjord (ØS)
- For salgsafgrøder er kun vist resultater for konventionel produktion og uden hensyntagen til jordbund (KS).

For grovfoder er bedrifterne rangeret efter stigende 'Fremstillingspris i øre pr. FEN'. For salgsafgrøderne er bedrifterne rangeret efter 'Rest til jordleje excl. EU-støtte'.

De primære afgrøder for grovfoder er majshelsæd og græs. Der er ikke skelnet mellem afgræsning og slætgræs. For de konventionelle bedrifter, er der som gennemsnit stort set lige stort

areal med majs og græs uanset jordtype. For de økologiske bedrifters vedkommende udgør majsarealet som gennemsnit kun 12-13 % af grovfoderarealet.

For grovfoder er beregnet dels en fremstillingspris, en intern pris og en optimeringspris. Optimeringsprisen kan kun beregnes, hvis der findes en driftsgrensanalyse for salgsafgrøder på bedriften. Se afsnit om 'Beregning af grovfoderpriser' side 40 for nærmere definition af beregningerne af de forskellige grovfoderpriser.

I tabel 5 vises den gennemsnitlige fremstillingspris for de forskellige grupper.

Da den anvendte overførselspris mellem grovfoder og malkekvæg har været på ca. 1,15 kr. pr. FEN kan det af tabel 2 ses, at såvel den gennemsnitlige fremstillingspris som den beregnede interne pris er væsentligt højere end den pris, der i regnskaberne er anvendt til intern overførsel. For de økologiske grovfoderproducenter er der, som gennemsnit anvendt en overførselspris på ca. 1,40 kr. pr. FEN.

I figur 4 – ses, at det er meget få bedrifter, der har en fremstillingspris, der er lavere end den vejledende interne grovfoder-

Tabel 5. Gennemsnitstal for Business Check Kvæg 2012.

	Overvejende lerjord	Overvejende sandjord med vanding	Overvejende sandjord uden vanding	Økologisk grovfoder
Antal bedrifter	52	101	178	55
Areal med majshelsæd, ha	58	55	58	18
Areal med græs i omdrift, ha	56	59	65	122
Udbytte majs, FEN pr. ha	9.770	8.767	8.101	6.528
Udbytte græs, FEN pr. ha	8.814	8.142	8.040	6.244
Gns. udbytte, FEN pr. ha	9.191	8.142	7.804	5.883
Maskinomkostninger inkl. arbejde, kr. pr. ha	7.427	7.191	7.180	6.300
Jordværdi, ejet jord, kr. pr. ha	153.000	141.000	149.000	149.000
Årets resultat, kr. pr. ha	-2.736	-2.852	-3.032	-884
Fremstillingpris, kr. pr. FEN	1,39	1,47	1,57	1,57
Beregnet intern pris, kr. pr. FEN	1,27	1,31	1,40	1,39

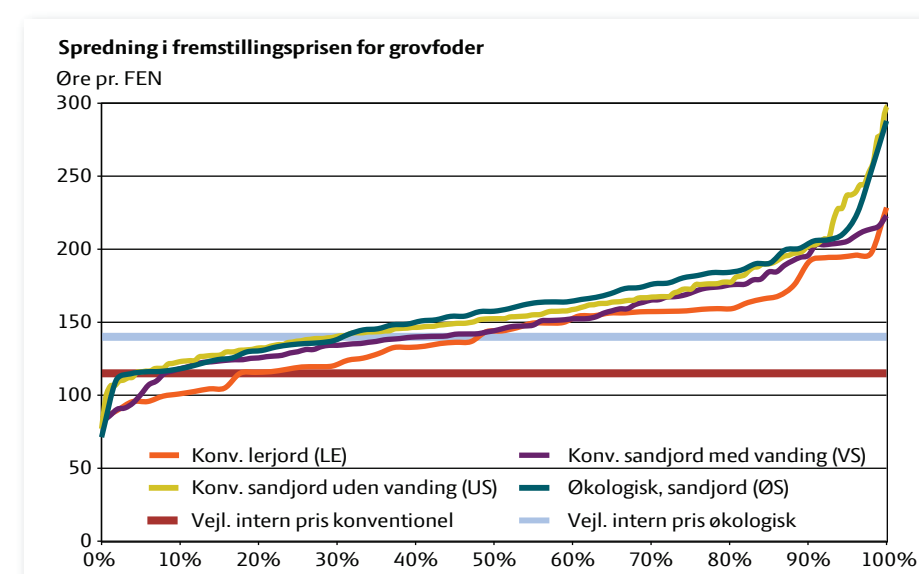
pris. Som det ses af ovenstående tabel, ligger fremstillingsprisen typisk på 15 øre pr. FEN over 'beregnet intern pris' – selv med dette in mente er der alligevel mange, der ligger over den vejledende interne pris. Kurverne i figur 4 viser endvidere, at der er stor spredning på de fremstillingspriser, der er i de enkelte grupper.

Sammensætning af omkostningerne

Jordlejen er en af de største poster i fremstillingsprisen. Som gennemsnit udgør denne 56 øre pr. FEN af den samlede fremstillingspris på 139 øre for grovfoder på overvejende lerjord. Jordlejen der omtales i denne sammenhæng er summen af

forrentningen af egen jord og faktisk betalt forpagtningsudgift, dermed viser jordlejen den gennemsnitlige omkostning til jord i driftsgrenen.

Jordlejen er kendetegnet ved, at den som regel ikke kan ændres på kort sigt. Derudover bør det aktuelle niveau af jordlejen ses i sammenhæng med niveauet af EU-støtten. Jordlejen inkl. forpagtningen og med korrektion for EU-støtten er meget forskellig fra bedrift til bedrift, dette tal kan således komme op i nærheden af 3.000 kr. pr. ha hvor det er dyrest og ned til negative værdier på bedrifter hvor EU-støtten er større end omkostningen til jordlejen.

Figur 4. Spredning i fremstillingsprisen pr. FEN.

I figur 5 er vist sammensætningen af fremstillingsprisen for de forskellige inddelinger. Der er dels vist gennemsnittet af alle bedrifter i gruppen, og dels gennemsnittet for de 5 der har den laveste fremstillingspris.

Maskinomkostninger

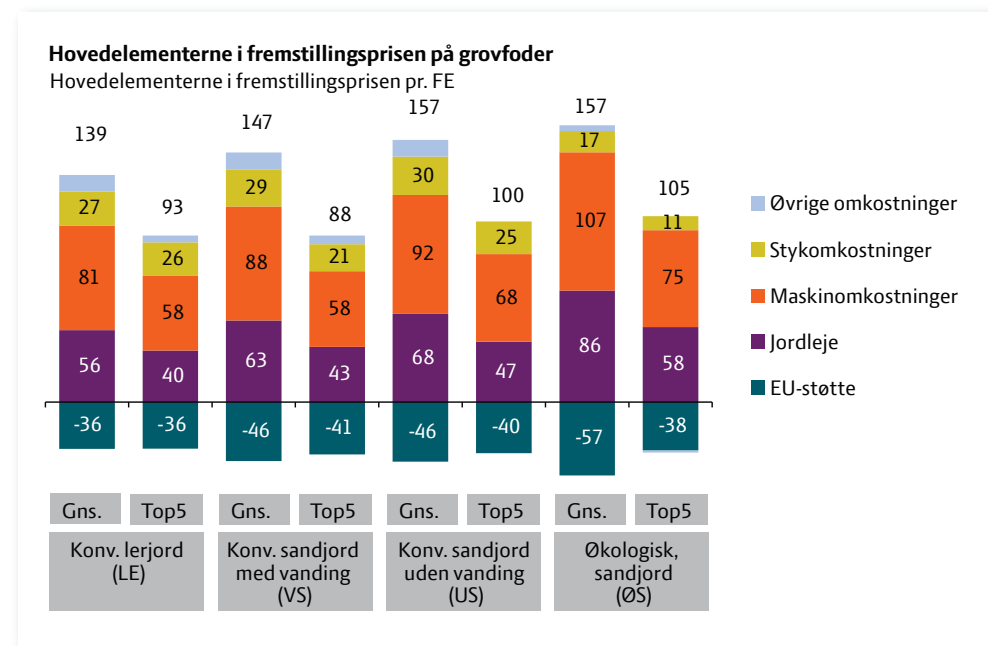
I figur 6 er vist maskinomkostningerne for de enkelte bedrifter. Der er stor spredning i maskinomkostningerne, men stort set samme spredning på de konventionelle bedrifter uanset jordbundstype, med en lille tendens til at maskinomkostningerne

er lidt større ved lerjord end andre jordtyper. Omkostningerne er opgjort i kr. pr. ha. Når der tages hensyn til udbyttene, ses det at lerjord har lavere maskinomkostninger målt i kr. pr. FEN, da udbyttet generelt er højere. For lerjord er de gennemsnitlige maskinomkostninger således på 81 øre pr. FEN.

For vandet sandjord er de tilsvarende omkostninger på 88 øre og for uvandet sandjord på 92 øre pr. FEN. Maskinomkostningerne pr. ha for de økologiske bedrifter er generelt lavere end de konventionelle. Omregnes maskinomkostningerne derimod pr. FEN, ligger de, for de økologiske bedrifter, på 107 øre.

Figur 5. Oversigt over hovedelementerne i fremstillingsprisen. Den totale fremstillingspris er vist over søjlerne. 'Øvrige omkostninger' er kun vist med en kasse uden beløb, men udgør beløb fra -2 til +13 øre pr. FEN.

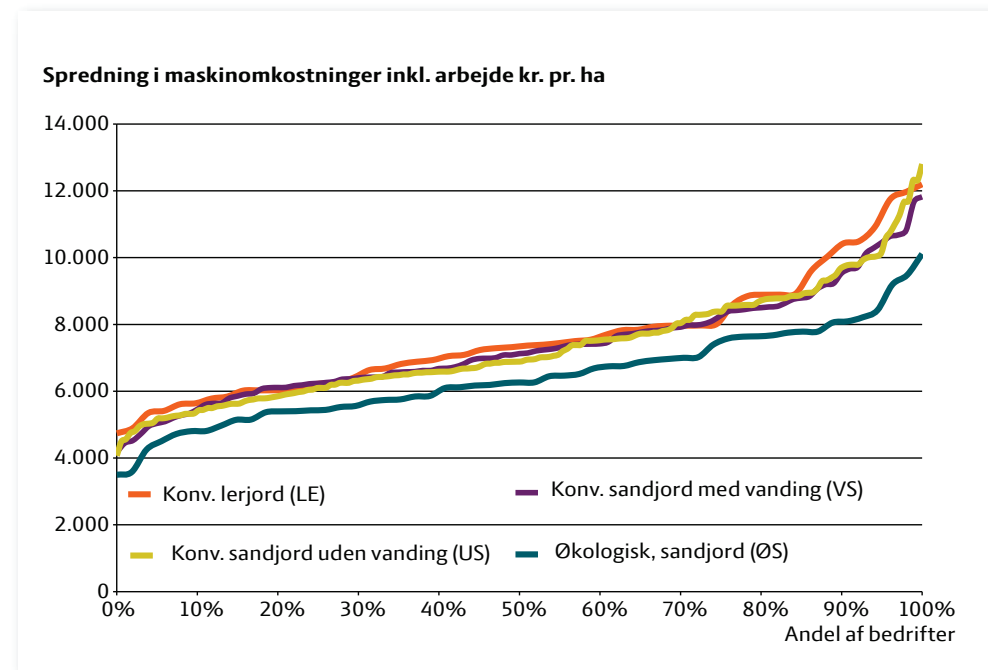
I vurderingen og sammenligningen mellem konventionel og økologisk grovfoder skal bl.a. lægges til grund, at der typisk er et større areal med afgræsning hos økologer.

Salgsafgrøder

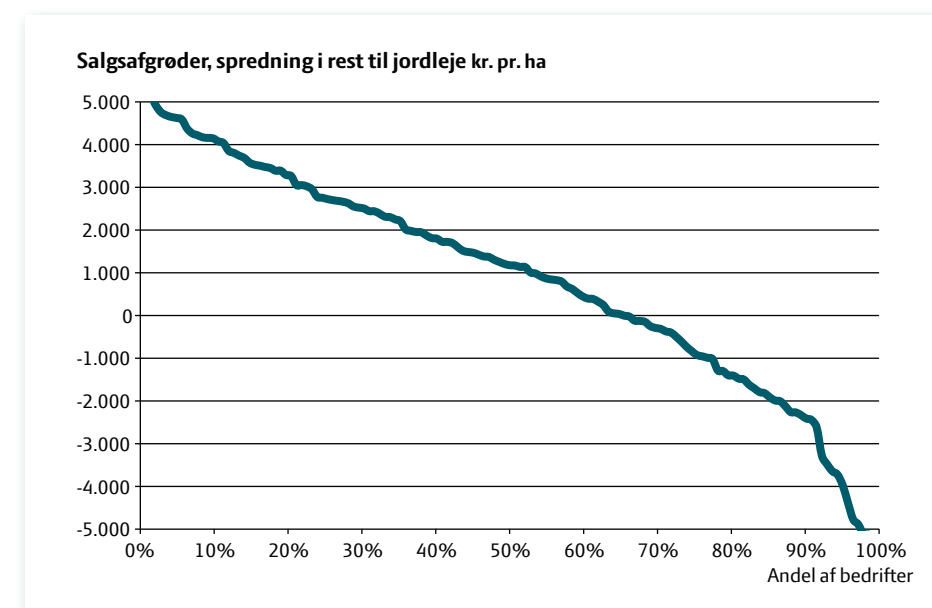
I figur 7 er vist rest til jordleje excl. EU-støtte for salgsafgrøder på konventionelle bedrifter. Rest til jordleje er som begrebet antyder, beløbet der er tilbage til at dække omkostninger til jordleje og før EU-støtten er indregnet. Set over en årrække vil beløbet være et udtryk for hvad jorden er værd, baseret på den aktuelle produktion.

Salgsafgrøderne er taget med i dette hæfte, der omhandler kvæg og grovfoder for at kunne beregne optimeringsprisen. I optimeringsprisen anvendes alternativindtjeningen fra salgsafgrøder som basis for jordlejen.

Som det ses af figuren er der stor spredning mellem bedrifterne, og at 67 % af bedrifterne formår at have et positivt beløb i rest til jordleje. Der findes et selvstændigt hæfte, der alene omhandler businesscheck på salgsafgrøder. Der henvises til dette hvad angår definition mv.

Figur 6. Fordelingen af maskinomkostninger inkl. arbejde mellem bedrifterne.

Figur 7. Spredning i rest til jordleje ekskl. EU-støtte pr. ha for salgsafgrøder ved mælkeproducenter.

Beregning af grovfoderpriser

Til analyseformål i Business Check anvendes tre forskellige beregninger af grovfoderpriser.

- Fremstillingspris
- Beregnet intern grovfoderpris
- Optimeringspris grovfoder.

Tabel 6 viser hvilke omkostningsposter der indgår i de forskellige beregninger.

Felterne med grå markering er elementer, der indgår som repræsentant for jordlejen, og dermed noget der skal tages stilling til, når man beregner de forskellige priser.

Der gøres opmærksom på, at de priser, der er beregnet for de enkelte bedrifter, er ud fra de registreringer og fordelinger, der er gennemført i den enkelte analyse. Priserne og analyserne er ikke et udtryk for de forventede omkostninger og priser. Til dette formål skal anvendes de forventede udbytter, omkostninger mv., der vil være hvis, der fortsættes med eller overvejes at gennemføre ændringer. I planlægningen anvender man altid alternativvurderinger – dvs. hvilke omkostninger kommer til og hvilke falder bort ved ændringer i markplan, anvendelse af maskinstation etc.

Fremstillingsprisen viser de omkostninger, der er til at fremstille én FEN grovfoder i det miks, som den enkelte bedrift har valgt i det pågældende år. I denne beregning skelnes således ikke mellem prisen på græs, majs, eller andre afgrøder. Fremstillingsprisen medtager alle omkostninger i produktionen, inkl. forrentning af egenkapital og anvendelse af egen arbejdskraft.

Rentebelastningen er baseret på den værdi aktiverne er vurderet til, og renteprocenten er bedriftens gennemsnitligt betalte rente.

Fremstillingsprisen er dermed et udtryk for de langsigtede omkostninger ved at fremstille grovfoder.

Intern pris anvendes til beregning af statusværdier og omsætning mellem produktionsgrene, og viser de faktiske omkostninger, der er ved grovfoderproduktionen. I beregningen af intern pris forrentes kun den faktiske gæld. Da der ikke er tilgængelige oplysninger vedrørende den faktiske gæld på bedrifterne, er der valgt at anvende 66 % gæld som standard for alle bedrifter for eksemplets skyld.

Forskellen mellem fremstillingsprisen og intern pris er, således at intern pris undlader forrentning af egenkapitalen.

Optimeringsprisen anvendes især når konkurrenceforholdet mellem grovfoderafgrøder skal vurderes, og det optimale sædskifte skal findes.

Optimeringsprisen viser, hvad grovfoderet koster, når man tager højde for den alternative indtjening, der kunne have været på marken, såfremt den var dyrket med en salgsafgrøde. Dette er her vist for de bedrifter, der har lavet opgørelser for både grovfoder og salgsafgrøder.

Jordleje, forpagtning og EU-støtte, der tilsammen udgør jordlejeelementet i beregningen af fremstillingsprisen, udskiftes med dækningsbidraget efter arbejds- og maskinomkostninger fra salgsafgrøderne.

Optimeringsprisen viser, hvilken pris en sælger af grovfoder bør tage for sin afgrøde, hvis han ønsker, at marken skal give det samme økonomiske resultat, som hvis den havde været dyrket med salgsafgrøder.

Optimeringsprisen er kun udregnet for de bedrifter, der har lavet en opgørelse for salgsafgrøder, og hvor dækningsbidraget efter arbejds- og maskinomkostninger er positivt.

Tabel 6. omkostningsposter der indgår i beregningen af de forskellige grovfoderpriser.

	Fremstillingspris	Beregnet intern grovfoderpris	Optimeringspris grovfoder
Stykomkostninger (udsæd, planteværn mv.)	X	X	X
Maskinomkostninger (brændstof, energi, maskinstation, vedligehold, betalt løn, ejer aflønning, afskrivning maskiner, beregnet forrentning af maskinsaldo) fratrukket maskinstationsindtægt	X	X*	X
Øvrige omkostninger og indtægter (forsikringer, ejendomsskatter og andre landbrugsindtægter)	X	X	X
Renteomkostninger af jordværdi (som rente anvendes gns. betalt rente) samt forpagtningsudgift	X		
Renteomkostninger af jord (som rente anvendes faktisk betalt renteprocent gange gældsprocent på 66) samt faktisk forpagtningsudgift		X	
EU-støtte	X	X	
DB II for salgsafgrøder			X
Beregnet pris	X	X	X

* Der forrentes kun 66 % af inventarsaldoen ved beregning af den interne pris.